

DIPLOMÁS KIVÁNDORLÓK

21/1A A DIPLOMAOSZTÁS UTÁN*Szavazókártyák*

Húzd át egy szövegkiemelővel azt a mondatbefejezést, amelyik az alábbi lehetőségek közül leginkább kifejezi a jövőbeli életeddel kapcsolatos vágyaidat!

Azt hiszem, tanulmányaim befejezése után...

- mindenképp itthon szeretnék élni és dolgozni,
- néhány hónapot szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- néhány évet szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- legszívesebben külföldön telepednék le.

Húzd át egy szövegkiemelővel azt a mondatbefejezést, amelyik az alábbi lehetőségek közül leginkább kifejezi a jövőbeli életeddel kapcsolatos vágyaidat!

Azt hiszem, tanulmányaim befejezése után...

- mindenképp itthon szeretnék élni és dolgozni,
- néhány hónapot szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- néhány évet szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- legszívesebben külföldön telepednék le.

Húzd át egy szövegkiemelővel azt a mondatbefejezést, amelyik az alábbi lehetőségek közül leginkább kifejezi a jövőbeli életeddel kapcsolatos vágyaidat!

Azt hiszem, tanulmányaim befejezése után...

- mindenképp itthon szeretnék élni és dolgozni,
- néhány hónapot szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- néhány évet szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- legszívesebben külföldön telepednék le.

Húzd át egy szövegkiemelővel azt a mondatbefejezést, amelyik az alábbi lehetőségek közül leginkább kifejezi a jövőbeli életeddel kapcsolatos vágyaidat!

Azt hiszem, tanulmányaim befejezése után...

- mindenképp itthon szeretnék élni és dolgozni,
- néhány hónapot szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- néhány évet szívesen élnék és dolgoznék külföldön,
- legszívesebben külföldön telepednék le.

21/1B A DIPLOMAOSZTÁS UTÁN*Feladatkártyák***Ha inkább itthon maradnátok...**

Elsősorban miért választanátok ezt az utat?

Mi az, amitől mégis tartanátok emellett a választás mellett?

Vajon mit gondolnak erről a megoldásról a születek és a barátaitok?

Mit gondoltok azokról, akik inkább elmennének itthonról?

Foglaljátok össze a választásotok mellett szóló érveket, és az esetleges kétségeiteket is!

Ha néhány hónapra kiköltöznétek valamelyik másik országba ...

Elsősorban miért választanátok ezt az utat?

Vajon mit gondolnak erről a megoldásról a születek és a barátaitok?

Mi az, ami néhány hónap után hazahúzna benneteket?

Foglaljátok össze a választásotok mellett szóló érveket, és az esetleges kétségeiteket is!

Ha néhány évre szívesen kimennétek valahová lakni és dolgozni...

Elsősorban miért választanátok ezt az utat?

Milyen szempontok szerint választanátok országot?

Mi az, amitől mégis tartanátok emellett a választás mellett?

Nem tartanátok a gyökereitek és a kapcsolataitok elvesztésétől?

Foglaljátok össze a választásotok mellett szóló érveket, és az esetleges kétségeiteket is!

Ha legszívesebben külföldön telepednétek le...

Elsősorban miért választanátok ezt az utat?

Milyen szempontok szerint választanátok országot?

Mi az, amitől mégis tartanátok emellett a választás mellett?

Vajon mit gondolnak erről a megoldásról a születek és a barátaitok?

Mit gondoltok azokról, akik inkább itthon maradnak?

Foglaljátok össze a választásotok mellett szóló érveket, és az esetleges kétségeiteket is!

21/2 KIVÁNDORLÓ DIPLOMÁSOK

Figyelőnet, 2006. szeptember 14.

Magyarországot általában a többdiplomások hagyják el, akik úgy érzik, itthon nem lenne lehetőségük a szakmai fejlődésre és az előrejutásra, de az „urambátyám” mentalitás is elűzi a jól képzetteket. Ha vissza is térnének, nem lenne könnyű dolguk.

Interneten töltött ki kérdőívet 253 diplomás, olyanok, akik a rendszerváltás és az Európai Unió csatlakozás között hagyták el Magyarországot, és legalább egy éve más országban élnek. „Nem volt könnyű összegyűjteni a válaszolókat, nincs pontos adatbázis arról, ki van külföldön” – mondta Csanády Márton, a Brain Drain – Közelkép a diplomás magyarokról című kutatás egyik vezetője. A kutatók így hólabda-módszerrel dolgoztak, az emailek továbbküldésére biztatták a válaszadókat. A részeredményekből kiderül, az Amerikai Egyesült Államok még mindig élen jár az agyelszívásban: a külföldre költözött diplomások harmada telepedett le ott, kétharmaduk pedig a korábbi európai uniós tagállamok valamelyikében él. Magasan képzettek: 253 megkérdezettre 378 diploma jut, harmaduknak pedig doktori fokozata is van. Ez azonban nem jelenti azt, hogy mindannyian kutatók: bár sokan indultak a közszférából, mintegy harmaduk a szolgáltató szektorból érkezett, de sokan vannak ipari területről is. Tudományterületenként is eltérő mértékű az agyelszívás: egy OECD-statisztika alapján 1990 és 2000 között tizenöt-húszezer diplomás hagyta el Magyarországot, és telepedett le az OECD-országok valamelyikében. Ezt összevetve a Brain Drain-kutatás adataival kiderül, hogy a legtöbb kivándorló valamilyen bölcsész vagy tanári diplomával rendelkezik. A legaggasztóbb viszont a természettudósok elvándorlása: és az elmúlt években kiadott diplomák alapján négy frissdiplomás természettudósra jut egy kivándorló.

„Sok problémával küszködtek itthon: a legtöbben a beszűkült szakmai és karrierlehetőségek miatt mennek el, de sokan említik a mentalitást, az 'urambátyám' hozzáállást is” – mondta a másik kutató, Személyi László. Hozzátette, a külföldön munkát vállalók nagy részének nem volt stabil állása Magyarországon. Jellemző a legtöbbszörre az is, hogy a családi háttérük sem volt erős, sem anyagilag, sem pedig a kapcsolati háló terén. A felmérés kitért arra is, milyennek találták legutolsó hazai munkahelyüket a kivándoroltak, e szerint a fizetés mellett a felszereltséggel és a kutatási infrastruktúrával voltak legkevésbé elégedettek, a munkatársak azonban nagyon pozitív értékelést kaptak.

Nehéz a visszatérés

A tervezetthez képest átlagosan már most kétszer annyi időt töltenek külföldön a diplomások, és az a tendencia, hogy minél régebben van külföldön valaki, annál kevésbé gondolja úgy, hogy hazajön. „Úgy látják, hogy ami miatt elmentek, abban nincs itthon változás” – jegyezte meg Csanády Márton. Szerinte itthon szakmailag és anyagilag is nehezen tudnak gyarapodni, miközben számos fogadó ország felismerte, hogy ha lehetőséget adnak a fiatal értelmiségnek, akkor ott fog élni és dolgozni. Bizonyíték erre, hogy a megkérdezettek kevesebb mint fele szeretne visszatérni, annak ellenére, hogy évente többször hazalátogatnak, és a kapcsolataikat is fenntartják. Viszont kint megtalálták a számításukat. „Elégedettek, úgy érzik, saját teljesítményüknek és kitartásuknak köszönhetően építenek karriert” – tette hozzá Személyi László. Érdekes, hogy ugyanők nem igazán javasolják másoknak, hogy külföldön próbálkozzanak. „Úgy érzik, hogy nekik még sikerült, de ma nagyobb a migráció és az állás is kevesebb” – mondta a kutató.

Akadnak persze olyanok is, akik visszatérnének a szülőhazába. Az itthoni ingatlan, a család – főleg az idősödő szülők – a legfontosabb visszahúzó erő, de sokan erkölcsi kérdések tekintik, hogy itthon dolgozzanak. „Nincsenek könnyű helyzetben, mert a szakmai kapcsolataikat nem mindig tudják ápolni, és senki sem könnyíti meg a visszatérésüket” – mondta Személyi László. Mindössze egy olyan civil szervezet létezik, a Project Retour, amely a diplomások hazatérésének megkönnyítését tűzte ki célul. Csanády Márton szerint komplex módon kell kezelni a problémát. „Valódi diaszpóra-politikára van szükség, nem csak arra, hogy csökkentsék az államilag finanszírozott jogász és bölcsész keretszámokat.” A kutatók szerint akkor lehetne hazahozni minél több fiatal értelmiségit, ha biztosítva lenne a folyamatos kapcsolatépítés köztük és az itthoniak között – például az internet adta lehetőségek kihasználásával –, de szükség lenne minél több közös kutatási projektre is. „Emellett meg lehetne könnyíteni a hazautazást az egyetemekre vendégoktatóként vagy konferenciákra” – sorolta Személyi László.

Aki jönne, és aki nem

„Mindig is bölcsészettel szerettem volna foglalkozni, de emellett szerettem volna tisztességesen megélni, rendszeresen utazni és az általam beszélt három idegen nyelvet is folyamatosan használni” – mondta a FigyelőNetnek a három éve Finnországban élő Pál Viktor. „Leginkább a professzorok agyonterheltségét és az óraadók nemtörődömségét találtam ellenszenvesnek, tisztelet a kivételnek. Minden tisztelem azoké a szakembereké, akik az alacsony fizetésükért keményen megdolgoznak.” A Tamperei Egyetem PhD-hallgatója úgy látja, hogy kint a lehetőség is több. „Ha keményen dolgozik valaki és jó kommunikációs képességei vannak, akkor gyorsan lehet jó lehetőségekhez jutni.” – jellemzi a finnországi állapotokat. Ugyanakkor anyagilag is megéri kint doktori tanulmányokat folytatni: az ösztöndíj akár a hazai ötszöröse is lehet, nem is beszélve a különböző projektekről és a jól megfizetett óraadásról. És, bár az árak az uniós átlagnál is magasabbak, Pál Viktor szerint még így is kétszer-háromszor nagyobb összeget tud félretenni, mint Magyarországon, ezért nem is igazán tervezi a visszatérést. „A legnehezebb, a gyökértelenség és hazátlanság érzése – tette hozzá –, de ha ezen túlteszi magát az ember, akkor már mindegy, hogy Tamperében vagy Tokióban dolgozik valaki.”

Egy hat éve külföldön élő mikrobiológus viszont, bár szeretne, nem tud visszaköltözni. A FigyelőNetnek elmondta, hogy itthoni fizetéséből nem tudná eltartani a családját, viszont arra a kinti fizetés sem elég, hogy négy fő eltartása mellett nagyobb összeget spóroljon meg. Emiatt hamarosan munkahelyet és országot vált, de a hazatérés nem jön szóba.

Király Bernadett írása

21/3 LEVÉL A TÁVOLBÓL

Kedves Ildi!

Három hónapja voltam otthon, azóta csak néhány e-mailt írtunk egymásnak, a hétköznapi dolgokról. Eddig nem panaszkodtam, de most a segítségedet kérem, egyedül nem tudom, mitévő legyek.

Itt, Rotterdamban egy nagyvállalat megvette azt a tervezőirodát, ahol eddig rajzoltam. Csökkentik a létszámot, először a külföldieket bocsátják el. Egy hónap múlva utcára tesznek. Lehetne más ajánlat után nézni, de nem ismerem eléggé az itteni lehetőségeket. Amit eddig spóroltam, az elmegy a munkahely-váltásra.

A gyógyszereket szedem, újabb pánikroham nem jött rám, de azért van bennem egy adag félelem. Itt még nem voltam dokinál, nem volt bátorságom, pedig a biztosításom rendben van.

Maggie-vel szakítottunk két hete, nem szerettük meg egymást eléggé ahhoz, hogy tartósan együtt maradjunk. Emiatt újra a régi albérletben lakom, szerencsémre ugyanabban a szobában, ahol voltál nálam vendégségben.

Nézegettem a neten a hazai lehetőségeket is. Műszaki tervezőt több helyen is keresnek, de amit fizetésben kínálnak, az jóval kevesebb az itteninél. Ráadásul a Jászságból egy ajánlat sincs, ezért haza nem tudnék menni.

Anyuka írt levelet. Nem mondtátok, hogy alig bír járni, annyira fáj a térde.

Szerinted mitévő legyek?

Szóval, hugica, írd meg, amit gondolsz!

Sok puszit küldök:

Jocó

